

PATVIRTINTA
Turgelių „Aistuvos“ gimnazijos
direktoriaus
2023 m. rugpjūčio 31 d. Nr. V1-159

TURGELIŲ „AISTUVOS“ GIMNAZIJOS SMURTO BEI PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Turgelių „Aistuvos“ gimnazijos smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis „Smurto prevencijos įgyvendinimo mokykloje rekomendacijomis“, Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

2. Turgelių „Aistuvos“ gimnazijos smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau - Tvarkos aprašas) paskirtis padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos, patyčių apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi visiems bendruomenės nariams.

3. Tvarkos aprašas nustato smurto bei patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu mokykloje.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **Patyčios** tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

4.1.1. **Žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

4.1.2. **Fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

4.1.3. **Socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

4.1.4. **Elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas,

tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

4.2. **Smurtas** - veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, moralinę, materialinę ar kt. žalą.

4.2.1. **Smurtas prieš vaiką** – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai:

4.2.3. **Fizinis smurtas** - tiesioginiai ar netiesioginiai tyčiniai fiziniai veiksmai prieš vaiką, taip pat fizinės bausmės, sukeltos vaikui skausmą, darantys žalą arba keliantys pavojų jo gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

4.2.4. **Psichologinis smurtas** - nuolatinis vaiko teisės į individualumą pažeidinėjimas, vaiko žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos vaiko raidai veiklos trikdymas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, darantys žalą arba keliantys pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

4.2.5. **Psichologinis smurtas** – nuolatinis vaiko teisės į individualumą pažeidinėjimas, vaiko žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos vaiko raidai veiklos trikdymas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, darantys žalą arba keliantys pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

4.2.6. **Nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis. vaikui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, darantys žalą ar keliantys pavojų vaiko gyvybei, fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

4.3. **Smurtą ir/ar patyčias patiriantis vaikas** - mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi ar prieš jį smurtaujama;

4.4. **Besityčiojantysis/smurtautojas** vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar smurtą, ir/ar prisidedantis prie jų;

4.5. **Smurtą ir/ar patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ir/ar smurtauja mokinys (-iai);

4.6. **Smurto ir/ar patyčių stebėtojas** vaikas, matantis ar žinantis apie smurtą ir/ar patyčias;

4.7. **Gimnazijos bendruomenės narys** - vaikas, tėvas (globėjas, rūpintojas), administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas gimnazijos darbuotojas.

4.8. **Smurto ir/ar patyčių prevencija** - veikla, skirta smurto ir/ar patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

4.9. **Smurto ir/ar patyčių intervencija** visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir/ar patyčių dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

4.10. **smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena** - smurto ir patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas

4.11. **veiksmų planas** - planavimo elementas, įvykdyti veiksams. Veiksmų planas nustato veiksmų etapiškumą, prioritetus bei reikalingus resursus tikslui įgyvendinti.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. kiekvienas gimnazijos bendruomenės narys pastebėjęs į smurtą bei patyčias privalo reaguoti nepriklausomai nuo jo turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ir kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas gimnazijos bendruomenės narys pastebėjęs smurtą ir/ar patyčias ir/ar sužinojęs apie jį turi reaguoti ir jį stabdyti;

5.3. kiekvienas gimnazijos bendruomenės narys turi imtis veiksmų visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančių apie smurtą ir/ar patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančių ar patiriančių smurtą ir/ar patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. gimnazijos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos aprašu pasirašytinai. Mokiniai supažindinami klasių valandėlėse, jų tėvai klasių susirinkimuose, pedagogai mokytojų tarybos posėdžiuose, kiti darbuotojai susirinkimuose.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

6. Smurto ir/ar patyčių stebėseną, prevenciją ir intervenciją yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdymo procese dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

7. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip 3 atsakingi asmenys, kuriuos paskiria ir patvirtina gimnazijos direktorius, kurie kasmet:

7.1. inicijuoja ir organizuoja anoniminę mokinių apklausą apie smurtą ir/ar patyčias bei apibendrina apklausos rezultatus;

7.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir/ar patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių bei smurto prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

7.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

7.4. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje bei kitais klausimais;

7.5. atlieka kitus gimnazijos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

8. Klasių vadovai kasmet apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir/ar patyčias savo klasėse, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos,

intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis, klasės valandėlių metu kalbasi apie patyčias ir jų sprendimo būdus, o tėvų susirinkimuose aptaria klasės mikroklimatą.

9. Smurto ir patyčių prevencija Gimnazijoje įgyvendinama per socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą. Priešmokyklinio ugdymo mokiniams vykdoma socialinio emocinio ugdymo programa „DRAMBLYS“, 1-4 klasėse vykdoma socialinių ir emocinių kompetencijų programa „ZIPIO DGAUGAI“, „OBUOLIO DRAUGAU“, „IVEIKIME KARTU“, 5- 8klasių mokiniams vykdoma LIONS QUEST programa „PAAUGLYSTĖS KRYŽKELĖS“.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

10. **Bet kuris gimnazijos bendruomenės narys** įtaręs ar pastebėjęs smurto ir/ar patyčių atvejus laikosi gimnazijos reagavimo į patyčias ir/ar smurtą algoritmo (Priedas Nr.1):

10.1. nedelsdamas įsikiša ir nutraukia bet kokius tokių įtarimų keliančius veiksmus;

10.2. išsiaiškina situaciją ir surenka preliminarią informaciją apie smurtaujančių ir/ar besityčiojančių bei nukentėjusių asmenų tapatybes (vardas, pavardė, klasė, dalyvių skaičius ir kitus svarbius faktus); informuoja klasės vadovą;

10.3. primena asmeniui, kuris smurtauja ir/ar tyčiojasi, gimnazijos nuostatas ir mokinių elgesio taisykles;

10.4. esant grėsmei mokinio ar mokyklos bendruomenės nario sveikatai ar gyvybei, nedelsiant kreipiasi pagalbos į kitus mokyklos darbuotojus galinčius tuo metu suteikti pagalbą ir/ar institucijas (pvz. policiją, greitąją pagalbą ir kt.);

10.5. įtardamas apie mokinio patiriamą smurtą šeimoje (fizinis, emocinis smurtas, nepriežiūra) ar gavęs informaciją apie patirtą smurtą, informuoja mokyklos socialinį pedagogą;

11. **Mokinys** patyręs arba pastebėjęs smurtą ir/ar patyčias:

11.1. nedelsdamas praneša klasės vadovui, jam nesant gimnazijoje - socialiniam pedagogui ar bet kuriam kitam bendruomenės nariui.

12. **Tėvai (globėjai, rūpintojai)** sužinoję arba pastebėję apie smurto ir/ar patyčių atvejį mokykloje ar jos teritorijoje:

12.1. nedelsdami raštu (trumpą sms žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu ir kt.) informuoja klasės auklėtoją;

12.2. gavę informaciją apie smurtą ir/ar patyčias, susijusią su jo vaiku, kviečiami atvyksta į gimnaziją ir dalyvauja aiškinantis smurto ir/ar patyčių atvejus (pokalbiai su klasės vadovu, švietimo pagalbos specialistais arba VGK posėdžiai);

13. **Klasės vadovas** gavęs informaciją apie įtariamą ar įvykusias patyčias ir/ar smurtą:

13.1. nedelsdamas išsiaiškina situaciją; nustato, ar tai smurto ar patyčių atvejis

13.2. organizuoja individualius pokalbius su mokiniais ir jų tėvais bei surenka mokinių rašytinius paaiškinimus (Priedas Nr.3), vykdo stebėseną, bendradarbiauja su gimnazijos socialiniu pedagogu.

13.3. Pastebėjęs, kad smurtas/patyčios kartojasi, užpildo pranešimo formą apie smurtą/patyčias (priedas Nr.2) ir perduoda socialiniam pedagogui.

14. **Socialinis pedagogas:**

14.1. įvertina socialinės pedagoginės pagalbos poreikį ir individualiai dirba su nukentėjusiu, skriaudėju, stebėtojais;

14.2. pagal poreikį suteikia metodinę pagalbą nukentėjusio mokinio ir skriaudėjo tėvams (globėjams), mokytojams;

14.3. suteikia informaciją mokiniams patyčių prevencijos klausimais;

14.4. gautą užpildytą formą (Priedas Nr.2) registruoja patyčių žurnale;

14.5. teikia informaciją Vaiko gerovės komisijai ir esant poreikiui inicijuoja posėdį (toliau – VGK)

15. **Vaiko gerovės komisija:**

15.1. įvertina esamą ir turimą informaciją, esant poreikiui organizuoja posėdį;

15.2. numato pagalbos veiksmų planą, supažindina su šiuo planu smurtą ir/ar patyčias patyrusį ar besityčiojusį mokinį bei dalyvavusių mokinių tėvus (globėjus); supažindina su šio plano nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus);

15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

15.4. informuoja gimnazijos direktorių apie esamą situaciją.

16. Gimnazijos administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo reagavimo įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą veiksmai:

16.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

16.2. įvertina grėsmę vaikui, jo sveikatai ir, esant poreikiui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitoji pagalba);

16.3. surenka informaciją apie besityčiojančio tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

16.4. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).;

16.5. turi teisę apie patyčias elektronines patyčias pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai pateikdamas pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt (<https://svarusinternetas.lt/pranesk/1>)

16.6. **Mokiniui** pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti gimnazijos direktorių, kuris imasi gimnazijos tvarkos apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

16.7. **Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui** pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti gimnazijos direktorių, kuris imasi gimnazijos tvarkos apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų. Mokinys apie suaugusiojo žmogaus patyčias gimnazijoje praneša gimnazijos socialiniam pedagogui,

administracijai ir apie tai informuoja savo tėvus/ globėjus, kuriems rekomenduojama raštu kreiptis į administraciją.

16.8. **Gimnazijos direktorius**, sužinojęs apie gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Gimnazijos tvarkos apraše.

16.9. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

17. **Gimnazijos direktorius**, įvertinęs gautą informaciją esant poreikiui informuoja suinteresuotas institucijas apie įvykusį smurto ar patyčių atvejį; vadovaujantis gimnazijos darbo tvarkos taisyklėmis skiria drausmines nuobaudas.

18. Esant rimtesniam smurto atvejui, Gimnazijos vadovas (arba jo įgaliotas asmuo) nedelsdamas informuoja savivaldybės administracijos Švietimo skyrių, pateikdamas pirminę informaciją apie įvykio pobūdį (smurtas Gimnazijoje, smurtas artimoje aplinkoje, įvykio data ir laikas (val.), aplinkybes (vietą, jei ji žinoma), Gimnazijos atliktus ir/ar planuojamus atlikti veiksmus. Pranešimą privaloma pateikti **ne vėliau kaip kitą darbo dieną**;

19. Gimnazijos bendruomenės narys nutylėjęs apie smurto ir/ar patyčių atvejį atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

20. Smurto ir/ar patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama pagalbos mokiniui specialistų ar pedagogų pagalba. Tais atvejais, kai yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama specialistų ar pedagogų pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, vaiko gerovės komisija rekomenduoja kreiptis į kitas pagalbą teikiančias institucijas.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

22. Tvarkos aprašas skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje.

Turgelių "Aistuvos" gimnazijos smurto bei patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo Priedas Nr.1

TURGELIŲ "AISTUVOS" GIMNAZIJA
REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

PASTEBĖJUS AR ĮTARUS SMURTĄ/PATYČIAS

Bet kuris gimnazijos darbuotojas nedelsiant reaguoja ir stabdo smurtą/patyčias. Išsiaiškina mokinių tapatybes, praneša klasės vadovui.

Klasės vadovas aiškina situaciją, nustato ar tai smurto/patyčių atvejis. Organizuoja individualius pokalbius su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), paima rašytinius paaiškinimus (priedas Nr. 3). Vykdo stebėseną, bendradarbiauja su gimnazijos socialiniu pedagogu.

Klasės vadovui pastebėjus, kad smurtas/patyčios kartojasi, užpildo pranešimo apie patyčias/smurtą formą (Priedas Nr. 2) ir perduoda socialiniam pedagogui.

Užpildytą formą priėmęs socialinis pedagogas, ją registruoja Smurto/Patyčių registracijos žurnale ir

<p>Imasi spręsti patyčių/smurto situaciją, bendrauja su patyčių/smurto dalyviais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), klasės vadovais, numato veiksmų planą, stebi jo įgyvendinimą.</p>	<p>Esant sudėtingesnei situacijai, nesiliaujant smurtui/patyčioms, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį. Sprendžiama patyčių/smurto situacija su dalyviais, jų tėvais (globėjais/rūpintojais), numato veiksmų planą, stebi jo įgyvendinimą. Supažindinamas gimnazijos direktorius apie priimtus sprendimus.</p>
---	--

Po pakartotino VGK svarstymo (nesiliovus smurtui/patyčioms) informacija apie atvejį perduodama Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo tvarkos aprašo Priedas Nr.2

Turgelių „Aistuvos“ gimnazija

PRANEŠIMAS APIE SMURTA/PATYČIAS

Data:.....

Smurtą/ patyčias patyręs asmuo: .....

Smurtavęs/ besityčiojęs asmuo(-ys):.....

Kokia patyčių / smurto forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota: (pažymėkite visus tipus, kurie tinka šiai situacijai):

- **Žodinės:** pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
- **Fizinės:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
- **Socialinės:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
- **Elektroninės:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant suteršti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;
- **Kiti pastebėjimai (įrašyti):** .....

Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:

.....

Incidento vieta: .....

Incidento laikas: .....

Patyčių stebėtojas(-ai): .....

Apie incidentą pranešė .....

